ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές Ανδρονίκη Αθανασιάδη, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Μαρία Σπυριδάκη, Πρωτοδίκη- Εισηγήτρια, Ηλία Καρτσακλή, Πρωτοδίκη και από την Γραμματέα, Καλλιόπη Σιγανού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια και στο ακροατήριό του στις 23 Σεπτεμβρίου 2016, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΝΤΟΣ: Ιωάννη Κουράκη του Αντωνίου, κατοίκου Ηρακλείου, ο οποίος παραστάθηκε μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων του, Κατερίνας Κοσμαδάκη, δικηγόρου Ηρακλείου, και Αντωνίου Βγόντζα, δικηγόρου Αθηνών.

ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΥ: Αλέξανδρου Ανδρική του κατοίκου Ηρακλείου, ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Ηρακλείου, Γιάννη Λεβέντη.

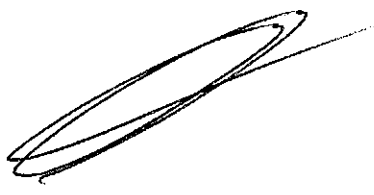
Ο ενάγων ζητεί να γίνει δεκτή η από 26.11.2013 αγωγή του, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό κατάθεσης 12/ΤΠσ/1/2014, η συζήτηση της οποίας προσδιορίσθηκε για τη δικάσιμο της 22.5.2015, οπότε αναβλήθηκε για τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας και εγγράφηκε στο πινάκιο.

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στα πρακτικά και στις προτάσεις τους.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ**ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

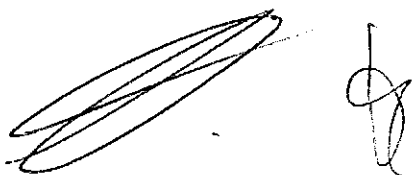
Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 57 ΑΚ, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να ζητήσει την άρση της προσβολής και τη μη επανάληψή της στο μέλλον, επιπλέον δε, κατά το άρθρο 59 ΑΚ, το δικαστήριο με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού, που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί να καταδικάσει τον υπαίτιο και σε ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του προσβληθέντος και ειδικότερα να τον υποχρεώσει σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα ή σε οτιδήποτε άλλο

επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Αξίωση αποζημίωσης, κατά τις περί αδικοπραξιών διατάξεις (άρθρα 914 επ. ΑΚ), δεν αποκλείεται, έπειτα από αίτηση του προσβληθέντος, όπως και της ικανοποίησης της ηθικής βλάβης, δοθέντος ότι ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου, περιεχόμενο του οποίου αποτελεί και η προστασία της προσωπικότητάς του, προστατεύεται και από το ίδιο το Σύνταγμα (άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ. 1 και 2 αυτού.- ΑΠ 1216/2014, ΑΠ 1735/2009 και ΕφΔωδ 50/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Προστατεύεται έτσι, με τα παραπάνω άρθρα, η προσωπικότητα και κατ' επέκταση η αξία του ανθρώπου, ως ατομικό δικαίωμα κατοχυρωμένο από το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος. Αποτελεί δε η προσωπικότητα πλέγμα αγαθών, που συνθέτουν την υπόσταση του προσώπου και είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα μαζί του. Τα αγαθά αυτά δεν αποτελούν μεν αυτοτελή δικαιώματα, αλλά επί μέρους εκδηλώσεις- εκφάνσεις (πλευρές) του ενιαίου δικαιώματος επί της προσωπικότητας, όμως η προσβολή της προσωπικότητας, σε σχέση με οποιαδήποτε από τις εκδηλώσεις αυτές, συνιστά προσβολή της συνολικής έννοιας της προσωπικότητας. Τέτοια προστατευόμενα αγαθά είναι, μεταξύ άλλων, η τιμή και η υπόληψη κάθε ανθρώπου, που είναι μέλος μιας οργανωμένης κοινωνίας και κινείται στα πλαίσια της συναλλακτικής ευθύτητας είναι δε τιμή η εκτίμηση, που απολαμβάνει το άτομο στην κοινωνία, με βάση την ηθική αξία που έχει, λόγω της συμμόρφωσης του με τις νομικές και ηθικές του υποχρεώσεις, ενώ υπόληψη είναι η εκτίμηση, που απολαμβάνει το άτομο στην κοινωνία με βάση την κοινωνική του αξία, συνεπεία των ιδιοτήτων και ικανοτήτων του, για την εκπλήρωση των ιδιαίτερων κοινωνικών του έργων ή του επαγγέλματός του. Προσβολή προσωπικότητας συνιστούν πράξεις, που περιέχουν ονειδισμό ή αμφισβήτηση της προσωπικής και επαγγελματικής προσωπικότητάς του, ακόμα και αν αυτές τον καθιστούν απλά ύποπτο, ότι μετέρχεται ανέντιμες μεθόδους κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του, ή άλλων εκφάνσεων της ζωής του. Προϋποθέσεις για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων για να γεννηθεί αξίωση προστασίας από προσβολή της προσωπικότητας είναι: α) η προσβολή του δικαιώματος της προσωπικότητας, η οποία προκαλείται με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη τρίτου με την οποία διαταράσσεται η κατάσταση που υπάρχει σε μία ή περισσότερες εκδηλώσεις της σωματικής, ψυχικής, πνευματικής και κοινωνικής ατομικότητας του βλαπτόμενου κατά τη στιγμή της προσβολής, αλλά επιμέρους εκδηλώσεις του ενιαίου δικαιώματος της προσωπικότητας, β) η προσβολή να είναι παράνομη, πράγμα που συμβαίνει όταν αντίκειται σε διάταξη που απαγορεύει συγκεκριμένη πράξη, με την οποία προσβάλλεται έκφραση αυτής (ΑΠ 538/2012 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ και ΑΠ 179/2011 ΕφΑΘ

2012.125), γίνεται χωρίς δικαίωμα ή κατ' ενάσκηση δικαιώματος, το οποίο όμως είναι από άποψη έννομης τάξης- μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται υπό περιστάσεις που καθιστούν την άσκηση αυτού καταχρηστική, σύμφωνα με το άρθρο 281 του ΑΚ ή το άρθρο 25 παρ. 3 του Συντάγματος (ΑΠ 532/2011, ΕφΑθ 3071/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) και γ) ειδικά για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης και πταίσμα του προσβολέα, αρκούντος κάθε είδους υπαιτιότητας από δόλο ή από αμέλεια, η οποία πρέπει να είναι σημαντική (ΟΛΑΠ 2/2008 ΕΕμπΔ 2009.898, ΑΠ 265/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 333/2010 ΔΙΜΕΕ 2010.367, ΑΠ 356/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1007/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1252/2003 ΧρΙΔ 2004.119, ΑΠ 1599/2000 ΕΛΛΔνη 2001.1348, ΑΠ 788/2000 ΕΛΛΔνη 2001.162, ΑΠ 167/2000 ΕΛΛΔνη 2000.771, ΕφΑθ 4786/2002 ΔΕΕ 2003.1003, ΕφΑθ 6277/1999 ΕΛΛΔνη 2000.1431, ΕφΑθ 1688/1998 ΕΛΛΔνη 39.667, ΕφΑθ 1371/1997 ΔΕΕ 1997.997, ΕφΘεσ 3266/2000 Αρμ 2004.50). Στην περίπτωση αυτή η παράνομη και συγχρόνως υπαίτια προσβολή της προσωπικότητας συνιστά ασφαλώς ειδικότερη μορφή αδικοπραξίας (ΑΠ 167/2000, ΕφΔωδ 50/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), οπότε συνδυαστικά εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρ. 914, 919 και 932 ΑΚ, ιδίως για την αποκατάσταση της τυχόν υλικής ζημίας του προσβληθέντος (άρθρ. 57 § 2 ΑΚ), ενώ αδιάφορη για το χαρακτήρα της προσβολής ως παράνομης είναι η φύση της διάταξης που παραβιάζεται με την προσβολή και η οποία έτσι μπορεί να ανήκει σε οποιοδήποτε κλάδο ή τμήμα του δικαίου. Συνεπώς παράνομη προσβολή της προσωπικότητας δημιουργείται και από ποινικά κολάσιμη πράξη, όπως συμβαίνει όταν το άτομο προσβάλλεται στην τιμή και στην υπόληψή του με εξυβριστικές εκδηλώσεις ή με ισχυρισμούς δυσφημιστικούς ή πολύ περισσότερο συκοφαντικούς κατά την έννοια των άρθρων 361 - 363 ΠΚ, που μπορεί να περιέχονται και σε δημοσίευμα εφημερίδας, αφού η, κατοχυρωμένη με τις διατάξεις του άρθρου 14 §§ 1 και 2 του Συντάγματος, ελευθεροτυπία υπόκειται στους περιορισμούς του νόμου, με τους οποίους επιδιώκεται όχι η παρεμπόδιση της ελευθεροτυπίας, αλλά η προστασία των ατόμων από την καταχρηστική άσκηση της (άρθρ. 25 § 3 του Συντάγματος). Όριο προς αυτή την κατεύθυνση αποτελούν ακριβώς τα άρθρα 361-363 ΠΚ και επομένως με πρόσχημα την ελευθεροτυπία δεν επιτρέπεται η προσβολή της προσωπικότητας με δημοσιεύματα εξυβριστικά ή δυσφημιστικά για το άτομο. Ειδικότερα κατά τα άρθρα αυτά εξύβριση διαπράττει όποιος προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή έργο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ενώ όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ισχυρίζεται ενώπιον τρίτου ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του, διαπράττει το έγκλημα της δυσφήμισης. Αν δε το γεγονός αυτό είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε το ψεύδος, τότε διαπράττει

το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης του άρθρου 363 του ΠΚ. Ως γεγονός κατά τις παραπάνω διατάξεις νοείται κάθε περιστατικό του εξωτερικού κόσμου ή αντίθετη προς την ηθική ή την ευπρέπεια, σχέση ή συμπεριφορά, εφόσον ανάγονται στο παρελθόν ή στο παρόν και υποπίπτουν στις αισθήσεις, ώστε να είναι δεκτικά απόδειξης, συνιστά δε ισχυρισμό του γεγονότος κάθε σχετική με αυτό ανακοίνωση, που βασίζεται είτε σε προσωπική αντίληψη ή γνώμη είτε σε υιοθέτηση της γνώμης άλλου. Αντίθετα, ως διάδοση γεγονότος νοείται η περαιτέρω απλή μετάδοση της σχετικής ανακοίνωσης που έγινε από άλλον, δίχως να είναι απαραίτητο ο διαδίδων αυτή να την υιοθετεί. Η δε έκφραση γνώμης ή αξιολογικής κρίσεως δεν αρκούν για τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος της δυσφήμισης (απλής και συκοφαντικής), είναι όμως δυνατό να αποτελέσουν εξύβριση κατά την έννοια του άρθ. 361 του ΠΚ εφόσον συντρέχουν οι λοιποί προς τούτο όροι [ΑΠ 685/2009, ΑΠ 1913/2008 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ και Μιχαήλ Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας (ερμηνεία- εφαρμογή), εκδ. 2014, άρθρο 362 αρ. 6]. Επιπλέον, για τη στοιχειοθέτηση της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της δυσφήμισης απαιτείται γνώση του δράστη ότι το ισχυριζόμενο ή διαδιδόμενο από αυτόν ενώπιον τρίτου γεγονός είναι κατάλληλο να βλάψει την τιμή ή την υπόληψη άλλου και θέληση του ίδιου να ισχυρισθεί ή να διαδώσει ενώπιον τρίτου το βλαπτικό για άλλον γεγονός, ενώ για τη στοιχειοθέτηση της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της συκοφαντικής δυσφήμισης απαιτείται επιπλέον και γνώση του δράστη ότι το γεγονός είναι ψευδές. Έτσι σε περίπτωση που ο δράστης δεν γνώριζε το ψεύδος του γεγονότος που ισχυρίσθηκε ή διέδωσε ή είχε αμφιβολίες γι' αυτό, δεν στοιχειοθετείται μεν το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης σε βάρος άλλου, παραμένει όμως ως έγκλημα η απλή δυσφήμιση, που προσβάλλει επίσης την προσωπικότητα του άλλου σε βαθμό μη ανεκτό από την έννομη τάξη. Ωστόσο ως αστικό αδίκημα η δυσφήμιση θεμελιώνεται υποκειμενικά και σε απλή αμέλεια του δράστη και συνεπώς όποιος από πρόθεση ή από αμέλεια ισχυρίζεται ή διαδίδει προς τρίτους γεγονότα αναληθή που βλάπτουν την επαγγελματική ή γενικότερα την οικονομική ελευθερία άλλου και κατ' αυτή την έννοια θίγουν την τιμή και την υπόληψή του, προσβάλλοντας παράνομα την προσωπικότητά του, έχει υποχρέωση, εφόσον γνωρίζει ή υπαίτια αγνοεί την αναλήθεια των γεγονότων αυτών, να αποζημιώσει τον άλλο και να ικανοποιήσει και την ηθική βλάβη του (ΑΠ 2111/2014, ΑΠ 179/2011, ΑΠ 333/2010, ΑΠ 1662/2005, Εφαθ 1028/2016, Εφαθ 3071/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), εκτός αν συντρέχει κάποια από τις προβλεπόμενες στο άρθρ. 367 § 1 ΠΚ περιπτώσεις, που αίρουν τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του τόσο ως ποινικό όσο και ως αστικό αδίκημα, αφού οι διατάξεις των άρθρων 361-367

ΠΚ εφαρμόζονται αναλογικά για την ενότητα της έννομης τάξης και στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου (ΑΠ 179/2011, ΑΠ 333/2010, ΑΠ 1030/2009 και ΕφΑθ 3071/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Τέλος, το άρθρο 681Δ' του ΚΠολΔ, που προστέθηκε με το άρθρο 9 παρ. 10 του Ν. 2145/1993 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 12 του Ν. 2328/1995, όπως ίσχυε πριν την εφαρμογή του Ν. 4335/2015, όριζε στην παρ. 1 ότι: «κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666 παρ. 1, 667, 671 παρ. 1-3, 672 και 673 - 676 ΚΠολΔ δικάζονται από το καθ' ύλη αρμόδιο δικαστήριο οι πάσης φύσεως διαφορές που αφορούν σε αποζημιώσεις οποιασδήποτε μορφής περιουσιακής ζημίας ή ηθικής βλάβης, που προκλήθηκε δια του τύπου ή με ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εκπομπές, ως και οι συναφείς προς αυτές αξιώσεις προστασίας της προσωπικότητας των προσβληθέντων». Η ευρύτητα με την οποία έχει διατύπωθεί η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 681 Δ' παρ. 1 του ΚΠολΔ καθιστά σαφές ότι, στην καθοριζόμενη από αυτήν ειδική διαδικασία των άρθρων 666 επ. του ΚΠολΔ υπάγονται όλες ανεξαιρέτως οι διαφορές που αποσκοπούν στην αποκατάσταση οποιασδήποτε μορφής περιουσιακής ζημίας ή ηθικής βλάβης των ατόμων εκείνων, η περιουσία ή η προσωπικότητα των οποίων προσβλήθηκε από δημοσίευμα ή τηλεοπτική ή ραδιοφωνική εκπομπή του εντύπου ή ηλεκτρονικού τύπου, ασχέτως προς την ιδιότητα του εναγομένου, ο οποίος, εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει, μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, του οποίου η εκδηλωθείσα συμπεριφορά ή οποιαδήποτε συμμετοχική δράση οδήγησε στην πρόκληση προσβολής της προσωπικότητας του ενάγοντος.

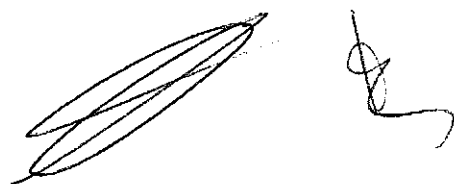
Στην προκειμένη περίπτωση, ο ενάγων, εκθέτει ότι ο εναγόμενος δημοσιογράφος, την 1^η Απριλίου του έτους 2013, με άρθρο του που δημοσιεύθηκε στην ημερήσια τοπική κρητική εφημερίδα «ΠΑΤΡΙΣ», ισχυρίσθηκε ενώπιον τρίτων και διέδωσε μέσω αυτής, σε ευρύτερο αριθμό ατόμων, ψευδή γεγονότα καθώς και χαρακτηρισμούς, που μπορούσαν να βλάψουν την τιμή και την υπόληψή του, μολονότι γνώριζε την αναλήθεια αυτών. Ότι, συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του εν λόγω δημοσιεύματος, ισχυρίσθηκε ο ανωτέρω συντάκτης του ότι ο ενάγων, υπό την ιδιότητά του ως Δήμαρχος της πόλης του Ηρακλείου, προέβη στις αναφερόμενες στην αγωγή του έκνομες ενέργειες. Ότι με την δημοσίευσή του επίδικου κειμένου προσβλήθηκε η τιμή και η υπόληψή του και η εν γένει προσωπικότητά του, ως πολιτικού, αλλά και ως ανθρώπου. Για τους λόγους αυτούς και επικαλούμενος ότι από την παραπάνω παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου έχει υποστεί ηθική βλάβη, αιτείται, με απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, που θα κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, αφενός μεν, με την απειλή προσωπικής κράτησης έως ένα (1)

έτος, να υποχρεωθεί ο τελευταίος να του καταβάλει το χρηματικό ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, ως χρηματική του ικανοποίηση, με τον νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής έως την ολοσχερή εξόφληση, επιφυλασσόμενος του ποσού των σαράντα τεσσάρων (44) ευρώ, το οποίο προτίθεται να ζητήσει στα ποινικά δικαστήρια ως πολιτικώς ενάγων, (~~.....~~), αφετέρου δε, να υποχρεωθεί να παραλείπει κάθε μελλοντική προσβολή της προσωπικότητας, της τιμής και της υπόληψής του, με την καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσίευση ή διάδοση ισχυρισμών ή γεγονότων όμοιου ή παρεμφερούς προς το επίδικο περιεχομένου, με απειλή χρηματικής ποινής δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και προσωπικής κράτησης τριών (3) μηνών για κάθε παράβαση, και να καταδικασθεί στην πληρωμή των δικαστικών του εξόδων. Με το ανωτέρω περιεχόμενο και αιτήματα, η αγωγή αρμοδίως φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου (άρθρο 681Δ σε συνδυασμό με 18, 22 και 35 του ΚΠολΔ), απορριπτόμενου του ισχυρισμού του εναγομένου περί καθ' ύλην αναρμοδιότητας αυτού, δεδομένου ότι, ως προεκτέθηκε, στο δικόγραφο σωρεύεται και αίτημα περί παράλειψης της ένδικης προσβολής στο μέλλον, το οποίο δεν είναι αποτιμητό σε χρήμα και, ως εκ τούτου, υπάγεται στην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου (Απ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία Αστικού Κώδικα, ΣΕΑΚ I, άρθρ. 57, αρ. 46), συμπαρασύροντας και το έτερο αίτημα περί ικανοποίησης της ηθικής βλάβης, το οποίο, σε διαφορετική περίπτωση, θα υπαγόταν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου (άρθρο 14§2 ΚΠολΔ). Πλην, όμως, μολονότι πρόκειται για διαφορά που αφορά προσβολή προσωπικότητας που φέρεται ότι έλαβε χώρα μέσω δημοσιεύματος, εισάγεται προς συζήτηση με την τακτική διαδικασία και όχι με την ειδική διαδικασία των άρθρων 666 παρ. 1, 667, 670, 671 παρ. 1-3, 672 και 673-676 του ΚΠολΔ, όπως επιτάσσει η διάταξη του άρθρου 681Δ του ΚΠολΔ, ως ειδικότερα εκτίθεται στην τελευταία νομική σκέψη της παρούσας. Πρέπει, επομένως, να διαταχθεί η εκδίκαση της κατά την ανωτέρω ειδική διαδικασία και, δοθέντος ότι, κατά την συνεδρίαση στο ακροατήριο τηρήθηκαν οι δικονομικοί κανόνες αυτής, ουδεμία δε δικονομική βλάβη προξενείται στους διαδίκους, δεν συντρέχει λόγος να παραπεμφθεί αυτή προς εκδίκαση σε ιδιαίτερη συζήτηση [Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ποδηματα), ΚΠολΔ II (2000), 591 αρ. 19 και 10]. Περαιτέρω, η κρινόμενη αγωγή είναι αρκούντως ορισμένη, καθώς περιέχει όλα τα κατά το νόμο απαιτούμενα, κατ' άρθρο 216 ΚΠολΔ, στοιχεία για την νομική θεμελίωση και δικαστική εκτίμηση της, ήτοι τα αναγκαία στοιχεία για την διασάφηση της διαφοράς και για την θεμελίωση του πρώτου εκ των ανωτέρω αιτημάτων της, καθόσον εκτίθενται τα πραγματικά περιστατικά, που

εξειδικεύουν στοιχεία της αδιοπρακτικής συμπεριφοράς του εναγομένου, με την οποία έχει προσβληθεί παράνομα η προσωπικότητα του ενάγοντος και δη η τιμή και υπόληψή του, και το περιεχόμενο των δυσφημιστικών ισχυρισμών του εναγομένου, που ανταποκρίνεται στο αίτημα του συγκεκριμένου προσδιορισμού της αγωγικής αξίωσης, απορριπτόμενης της σχετικής ενστάσεως αοριστίας που προβάλλει ο εναγόμενος. Αντιθέτως, το σωρευόμενο αίτημα περί παραλείψεως κάθε μελλοντικής προσβολής της προσωπικότητας του ενάγοντος, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο λόγω αοριστίας. Και τούτο διότι, απαραίτητη προϋπόθεση για την θεμελίωση αξίωσης παραλείψεως προσβολής της προσωπικότητας στο μέλλον είναι η επίκληση στην αγωγή περιστατικών, από τα οποία να προκύπτει η ύπαρξη βάσιμης απειλής και πραγματικού κινδύνου επικείμενης προσβολής της προσωπικότητας του προσβληθέντος, περιστατικά τα οποία δεν επικαλείται ο ενάγων στην προκείμενη περίπτωση [ΕφΘεσσαλ 77/2007, ΕφΘεσσαλ 2645/2002, ΕφΛαρ 431/2000, ΠΠρΑθ 600/2015, ΠΠρΑθ 1767/2015 και ΠΠρΑθ 3284/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ και Απ. Γεωργιάδης, όπ.π., άρθρ. 57, αρ. 38, Γεωργιάδη/Σταθόπουλου (-Καρακατσάνη), Αστικός Κώδιξ, τ. Ι, Γενικές Αρχές, άρθρο 57, αριθ. 17, σ. 104]. Τέλος, η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις προαναφερθείσες διατάξεις καθώς και στις διατάξεις των άρθρων 299, 340 και 346 ΑΚ, 907, 908 παρ. 1 περ. δ, 176, 189 παρ. 1, 191 παρ. 2 και 1047 ΚΠολΔ, και δεδομένου ότι για το αντικείμενο της καταβλήθηκε το ανάλογο δικαστικό ένσημο με τις νόμιμες υπέρ τρίτων επιβαρύνσεις (το με αριθμό 28825 διπλότυπο είσπραξης της Δ.Ο.Υ. Ηρακλείου και το υπ' αριθ. 6420/2016 γραμμάτιο είσπραξης του Λ.Ε.Α.Δ.Η.), πρέπει να εξεταστεί, περαιτέρω, κατ' ουσίαν.

Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Συντάγματος ορίζεται ότι καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, στη δε παρ. 2 του ίδιου άρθρου, ότι ο τύπος είναι ελεύθερος και η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται. Ο τύπος επιτελεί κοινωνικό λειτουργήμα, που συνίσταται ιδίως στην πληροφόρηση και τη σύμπραξη για τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Τούτο όμως δε σημαίνει ότι η ελευθερία του τύπου αποτελεί αυτοσκοπό και ότι συνακόλουθα, για την προστασία της, θα πρέπει αδιακρίτως να θυσιάζονται έτερα έννομα αγαθά. Αντιθέτως, αυτή υπόκειται στον γενικό περιορισμό της τήρησης των νόμων του Κράτους, που και αποτελούν το γενικό νομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται και αναπτύσσεται ελεύθερα ο τύπος. Κατά συνέπεια, με νόμο μπορεί να περιορισθεί η ελευθερία διάδοσης των στοχασμών και η αντίστοιχη ελευθερία πληροφόρησης αρκεί οι περιορισμοί αυτοί να είναι γενικής φύσεως, να αποτελούν κατασταλτικά μέτρα και

να μη θίγουν τον πυρήνα του δικαιώματος της ελευθερίας του τύπου και της ελεύθερης δημοσιογραφίας, η οποία χωρίς να ανάγεται σε δημόσια λειτουργία, πρέπει να λειτουργεί προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 3 του Συντάγματος και το άρθρο 281 ΑΚ σε συνδυασμό προς το άρθρο 10 της Διεθνούς Συμβάσεως της Ρώμης, που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974, το δικαίωμα της ελευθεροτυπίας, όπως και της ελεύθερης δημοσιογραφίας, υπόκειται στους περιορισμούς των νόμων, με τους οποίους επιδιώκεται όχι να παρεμποδισθεί η ελευθεροτυπία και η ελεύθερη δημοσιογραφία, αλλά να προστατευθούν τα άτομα, τα νομικά πρόσωπα και το κοινωνικό σύνολο από την καταχρηστική άσκηση του ρηθέντος συνταγματικού δικαιώματος. Η ελευθεροτυπία και η ελεύθερη δημοσιογραφία, μέσα στα πλαίσια της συνταγματικά κατοχυρωμένης ελευθερίας του τύπου, παίρνουν τη μορφή της ελεύθερης έκφρασης στοχασμών, της αδέσμευτης δημοσιογραφίας και της έντυπης άσκησης κριτικής και ελέγχου των δημοσίων προσώπων και πραγμάτων. Όσο όμως και αν τα όρια μεταξύ της ελεύθερης και της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της ελευθεροτυπίας είναι δυσδιάκριτα, προσδιορίζονται αυτά ικανοποιητικά ως προς την προστασία της τιμής και της υπόληψης τρίτων και την προσβολή της προσωπικότητάς τους από τα άρθρα 361-369 ΠΚ. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 367 παρ. 1 περ. α-δ ΠΚ, το άδικο των προβλεπόμενων στα άρθρα 361 επ. του ίδιου Κώδικα πράξεων αίρεται, μεταξύ άλλων, και όταν πρόκειται για εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νόμιμων καθηκόντων, την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον ή σε ανάλογες περιπτώσεις (περ. γ και δ). Η τελευταία αυτή διάταξη (ΠΚ 367), για λόγους ενότητας της έννομης τάξης, εφαρμόζεται αναλογικά και στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου (ΑΠ 333/2010 ΔΙΜΕΕ 2010.367, ΑΠ 179/2011 ΕφΑΔ 2012.125), όπως αυτός οριοθετείται από τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 57-59 και 914 επ. ΑΚ. Επομένως, αιρομένου του άδικου χαρακτήρα των προαναφερθεισών αξιόποινων πράξεων (με την επιφύλαξη, όπως κατωτέρω, της ΠΚ 367 παρ. 2) αποκλείεται και το στοιχείο του παρανόμου της επιζήμιας συμπεριφοράς ως όρος της αντίστοιχης αδικοπραξίας του αστικού δικαίου. Έτσι, η προβολή περίπτωσης του άρθρου 367 παρ. 1 του ΠΚ αποτελεί αυτοτελή ισχυρισμό καταλυτικό της αγωγής του προσβληθέντος από δημοσίευμα του τύπου προσώπου, λόγω άρσης του παρανόμου της προσβολής. Δικαιολογημένο ενδιαφέρον, που πηγάζει από την συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία και την κοινωνική αποστολή του τύπου (άρθρο 14 παρ. 1-2 του Συντάγματος σχετικό και το άρθρο 10 παρ. 1 εδ. α και β της ΕΣΔΑ), έχουν και τα

πρόσωπα που συνδέονται με τη λειτουργία του, για τη δημοσίευση και προβολή - δημοσιοποίηση ειδήσεων και σχολίων σχετικών με τις πράξεις και τη συμπεριφορά φυσικών ή νομικών προσώπων ή ομάδων προσώπων, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το κοινωνικό σύνολο. Γι' αυτό μπορούν να δημοσιευθούν ειδήσεις και σχόλια για τη σχετική πληροφόρηση και ενημέρωση του κοινού και με οξεία ακόμη κριτική ή δυσμενείς χαρακτηρισμούς. Όμως, ο άδικος χαρακτήρας του δημοσιεύματος, ως προς τις εξυβριστικές ή δυσφημιστικές εκφράσεις που περιέχει, δεν αίρεται λόγω δικαιολογημένου ενδιαφέροντος κ.λ.π. και συνεπώς, παραμένει η ποινική ευθύνη των κατά το νόμο υπευθύνων, άρα και η υποχρέωσή τους προς αποζημίωση κατά το αστικό δίκαιο, όταν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της ΠΚ 367 παρ. 2, ήτοι όταν οι επίμαχες κρίσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία του αδικήματος της συκοφαντικής δυσφήμισης των άρθρων 363-362 ΠΚ είτε όταν από τον τρόπο εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις, υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξύβρισης. Η προβολή από τον προσβληθέντα περίπτωσης από την ΠΚ 367 παρ. 2 αποτελεί αντένσταση κατά της εκ της ΠΚ 367 παρ. 1 ένστασης (ΑΠ 624/2011, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Τέτοιος δε ειδικός σκοπός εξύβρισης εμφανίζεται στον τρόπο εκδήλωσης της προσβλητικής συμπεριφοράς, όταν αυτός δεν ήταν αντικειμενικά αναγκαίος για την απόδοση της σκέψης εκείνου που φέρεται ότι ενεργεί για την άσκηση νομίμου δικαιώματος ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, ο οποίος, ωστόσο, χρησιμοποίησε αυτόν τον τρόπο για να προσβάλει την τιμή του άλλου (ΑΠ 1231/2014, ΑΠ 1085/2014, ΑΠ 1897/2006, ΑΠ 1573/2005, ΑΠ 346/2004 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Στην προκειμένη περίπτωση, ο εναγόμενος, με τις έγγραφες προτάσεις του, συνομολογεί το περιεχόμενο του επίδικου δημοσιεύματος, κατά τα λοιπά δε αρνείται την αγωγή ισχυριζόμενος ότι τα αναφερόμενα σε αυτό πραγματικά περιστατικά είναι αληθινά, τη δε τυχόν αναλήθεια αυτών ούτε γνώριζε ούτε και ήταν σε θέση να γνωρίζει. Περαιτέρω, εκθέτει ότι το επίδικο δημοσίευμα έλαβε χώρα από δικαιολογημένο δημοσιογραφικό ενδιαφέρον, για την ενημέρωση του αναγνωστικού κοινού και μέσα στο πλαίσιο διαφύλαξης των δικαιωμάτων του. Ο ισχυρισμός αυτός αποτελεί καταλυτική της αγωγής ένσταση, η οποία είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 367§1 ΠΚ, κατά τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη προηγήθηκε. Ο δε ενάγων, καθ' υποφοράν, ισχυρίζεται στην αγωγή του ότι το αναφερόμενο σε αυτήν δημοσίευμα είναι και εξυβριστικού περιεχομένου, ισχυρισμός ο οποίος συνιστά καταλυτική της ένστασης του εναγομένου αντένσταση και είναι νόμιμος, στηριζόμενος στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 367 του ΠΚ, και τον οποίο αρνείται ο εναγόμενος, υποστηρίζοντας ότι το επίδικο δημοσίευμα δεν

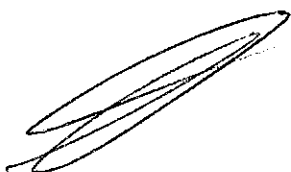
εμπεριείχε σκοπό εξύβρισης του ενάγοντος. Οι ως άνω ισχυρισμοί αμφότερων των διαδίκων θα πρέπει να ερευνηθούν περαιτέρω και κατ' ουσίαν.

Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης και τις χωρίς όρκο καταθέσεις των διαδίκων, που εξετάστηκαν νόμιμα στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου και καταχωρίστηκαν στα ταυτάρια με την παρούσα απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης και από όλα τα έγγραφα, που νομίμως προσκομίζονται και επικαλούνται οι διάδικοι, ορισμένα εκ των οποίων λαμβάνονται υπόψη προς άμεση απόδειξη και άλλα προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρο 339 σε συνδ. με άρθρο 395 ΚΠολΔ), αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στο με αριθμό 19851 φύλλο της 1^{ης} Απριλίου του έτους 2013 της καθημερινής εφημερίδας «ΠΑΤΡΙΣ», που εκδίδεται στο Ηράκλειο Κρήτης και διατηρεί ιστοσελίδα στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.patris.gr, δημοσιεύθηκε άρθρο του εναγόμενου δημοσιογράφου με τίτλο «Πληρωμές ενταλμάτων με... διαταγές δημάρχου» και υπέρτιτλο «Αποζημιώσεις για αυθαίρετα σε πλατείες και υπερωριακή εργασία που δεν γινόταν! Απίστευτες- αλλά ενδεικτικές και μόνο-υποθέσεις στο Δήμο Ηρακλείου για την πληρωμή ενταλμάτων με έγγραφες... διαταγές δημάρχου, όταν οι υπηρεσίες αρνούσαν να υπογράψουν δαπάνες επειδή τις θεωρούσαν παράνομες!». Συγκεκριμένα, στην πρώτη σελίδα του παραπάνω εντύπου δημοσιεύθηκε περίληψη του παραπάνω άρθρου, με το εξής περιεχόμενο «Αυθαίρετο κτίσμα που καταλαμβάνει κοινόχρηστο χώρο αποζημιώνεται, παρά την άρνηση της υπηρεσίας που θεωρεί ότι κάτι τέτοιο είναι παράνομο. Η δαπάνη γίνεται με απόφαση δημάρχου στην οποία αναφέρεται ότι «διατάσσεται ο υπάλληλος» να κάνει ό,τι του λέει η δημοτική αρχή, ακόμη κι αν είναι εκτός νόμου! Με τον ίδιο τρόπο- διαταγές δημάρχου, παρά την άρνηση των υπηρεσιών δίνονται υπερωριακές αμοιβές σε υπαλλήλους που προφανώς δεν τις έκαναν, αφού εμφανίζονται να εργάζονται (και να πληρώνονται) από το πρωί μέχρι την νύχτα, ακόμη κι όταν ο δήμος ήταν κλειστός. Αυτές και άλλες είναι ενδεικτικά μερικές από τις αποφάσεις δαπανών της σημερινής δημοτικής αρχής Ηρακλείου. Αυτής που τα οικονομικά της είναι «λαμπρά και διάφανα», όπως θριαμβευτικά ανακοίνωσε μόλις την περασμένη Πέμπτη ο δήμαρχος της πόλης...» καθώς και το με αριθμό πρωτοκόλλου 17525 έγγραφο του Δήμου Ηρακλείου, με τίτλο «Απόφαση Δημάρχου» και με την υπογραφή του ενάγοντος και τότε Δημάρχου Ηρακλείου. Ακολούθως, στην τρίτη σελίδα αυτού υπάρχει ολοσέλιδο άρθρο, το οποίο υπογράφει ο εναγόμενος δημοσιογράφος, με τίτλο «Αποζημιώσεις για αυθαίρετα σε πλατείες και υπερωριακή απασχόληση που δεν γινόταν!» και υπέρτιτλο «Απίστευτες- αλλά ενδεικτικές και μόνο-υποθέσεις στο Δήμο Ηρακλείου για

την πληρωμή ενταλμάτων με έγγραφες... διαταγές δημάρχου, όταν οι υπηρεσίες αρνούνταν να υπογράψουν δαπάνες επειδή τις θεωρούσαν παράνομες!». Ειδικότερα, το περιεχόμενο του ως άνω άρθρου, κατά τα σημεία, που ενδιαφέρουν εν προκειμένω, έχει ως εξής: «...Αποζημιώσεις σε αυθαίρετα κτίσματα, που μάλιστα είχαν κτισθεί σε κοινόχρηστους χώρους, αμοιβές υπερωριακής και νυχτερινής εργασίας σε υπαλλήλους που δεν δικαιούνταν, δαπάνες που δεν προκύπτουν από συμβάσεις ή άλλες αποφάσεις, είναι ένα μικρό μόνο μέρος της διαχειριστικής - οικονομικής κατάστασης του δήμου Ηρακλείου, την οποία μόλις πριν λίγες ημέρες η δημοτική αρχή, δια του δημάρχου, παρουσίασε ως περίπου «οικονομικό θαύμα»... Σήμερα παρουσιάζουμε μερικά μόνο έγγραφα από πληρωμές που είτε είναι παράνομες και παράτυπες είτε είναι στα όρια του νόμου (που χρησιμοποιείται τόσο «ελαστικά» κατά την επικρατούσα πολιτική αντίληψη, ώστε μπορεί να εφαρμόζεται κάθε φορά όπως χρειάζεται...). Πρόκειται για αποφάσεις έκδοσης και πληρωμής ενταλμάτων με... διαταγές δημάρχου, τις οποίες υπογράφουν είτε ο ίδιος ο δήμαρχος είτε ο αρμόδιος αντιδήμαρχος. Στην έκδοση αυτών των ενταλμάτων οι αρμόδιες υπηρεσίες διαφώνησαν και αρνήθηκαν την υπογραφή, ακριβώς επειδή υπήρχε πρόβλημα νομιμότητας. Έτσι η δημοτική αρχή με εσωτερική αλληλογραφία έδωσε... διαταγή... να πληρωθούν δαπάνες οι οποίες είναι φανερό ότι είναι εκτός νόμου, σύμφωνα και με τα έγγραφα των υπηρεσιών... Η πρώτη υπόθεση που παρουσιάζουμε αναφέρεται σε αυθαίρετο κτίσμα που κατά τη νομική υπηρεσία δεν περιορίζεται μόνο στην έλλειψη νόμιμης οικοδομικής άδειας, αλλά και στο γεγονός ότι ήταν κτισμένο σε κοινόχρηστο χώρο. Η δημοτική αρχή αποφασίζει την κατεδάφισή του, αλλά παράλληλα να δοθεί στον αυθαιρετούχο ιδιοκτήτη αποζημίωση 23.500 ευρώ την οποία ονομάζει... «συμβολική»! Το Τμήμα Ελέγχου Δαπανών, με έγγραφό του στις 7 Ιουλίου 2004, εκφράζει τις αντιρρήσεις του στην έκδοση του εντάλματος, αναφέροντας ότι «δεν προβλέπεται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα αποζημίωση ρυμοτομούμενου ακινήτου όταν δεν υπάρχουν τίτλοι ιδιοκτησίας». Και σημειώνει ότι αν ο ιδιοκτήτης θέλει να διεκδικήσει αποζημίωση θα πρέπει να το κάνει μόνο μέσω προσφυγής σε δικαστήριο. Άρα είναι παράνομο ο δήμος να καταβάλει τέτοια αποζημίωση. Ως απάντηση στο έγγραφο της υπηρεσίας, αυθημερόν υπογράφεται και αποστέλλεται στο Τμήμα απόφαση δημάρχου με την οποία «διατάσσεται η μεν υπάλληλος ελεγκτής του Τμήματος» να εκδώσει τα χρηματικά εντάλματα, η δε προϊστάμενη να τα υπογράψει «ευθύς αμέσως»! Μια δεύτερη απόφαση αναφέρεται σε αμοιβές υπερωριών και νυχτερινής εργασίας σε υπαλλήλους της Διεύθυνσης Καθαριότητας και Τεχνικής Υποστήριξης. Το περιεργό είναι ότι ενώ οι

υπάλληλοι είναι συγκεκριμένης υπηρεσίας, η δημοτική αρχή ζητά να εκδοθούν εντάλματα πληρωμών σε βάρος άλλων υπηρεσιών, δηλαδή Διοικητικών, Τεχνικών, Οικονομικών! Ούτως ή άλλως, στον προϋπολογισμό είναι άλλος ο κωδικός δαπάνης για κάθε υπηρεσία. Το Τμήμα Ελέγχου Δαπανών εκφράζει κι εδώ τις διαφωνίες - αντιρρήσεις του, με έγγραφο που στέλνει στις 10 Αυγούστου 2004. Εκτός από το γεγονός ότι υπάρχει θέμα με τους κωδικούς του προϋπολογισμού, προσθέτει και έναν άλλο ουσιαστικό λόγο: «δεν δικαιολογείται υπάλληλοι Διοικητικών - Τεχνικών - Οικονομικών Υπηρεσιών να λαμβάνουν μισθό, υπερωριακή εργασία και νυκτερινή εργασία για το ίδιο χρονικό διάστημα»! Από την αναφορά προκύπτει, κατά συνέπεια, ότι υπάλληλοι εμφανίζονταν να εργάζονται... 24 ώρες. Κάνουν το κανονικό ωράριό τους αλλά την ίδια ώρα εμφανίζονται να κάνουν υπερωρίες και νυχτερινή εργασία! Φυσικά, οι υπηρεσίες στις οποίες ζητήθηκε να χρεωθούν οι υπερωριακές και νυχτερινές εργασίες ήταν κλειστές μετά το τέλος του ωραρίου τους, το μεσημέρι... Άγνωστο αν ο τρόπος πληρωμής βρέθηκε επειδή υπάλληλοι που προσλαμβάνονταν για την Καθαριότητα βολεύονταν σε γραφεία υπηρεσιών (όπως είναι συνηθισμένο φαινόμενο...) ή αν υπήρχε άλλος λόγος για τον οποίο έπρεπε να γίνει η παρανομία π.χ. δεν μπορούσαν να πληρωθούν υπερωρίες και νυκτερινά στην καθαριότητα και έπρεπε να χρεωθούν σε άλλη υπηρεσία. Ρουσφέτι ή παρανομία; Ή και τα δύο; Μετά από 10 ημέρες, στις 20 Αυγούστου, με απόφαση δημάρχου αυτή τη φορά «εντέλλεται» (ηπιότερο από το «διατάσσεται»...) το Τμήμα να εκδώσει αμέσως χρηματικά εντάλματα. Μάλιστα, ενώ η άρνηση των υπαλλήλων ήταν για εντάλματα του Απριλίου, η απόφαση δημάρχου δίνει εντολή να υπογραφούν όχι μόνο του Απριλίου, αλλά και του Μαΐου και του Ιουνίου! Κι αυτό «εξαιτίας της ύπαρξης λόγων γενικότερου ενδιαφέροντος, όπως προκύπτουν έπειτα από λεπτομερή και υποκειμενική αξιολόγηση των προαναφερθέντων νομικών όρων, εκ μέρους του υπογράφοντος την παρούσα», όπως αναφέρεται στη... δημορχιακή διαταγή! Στις 25 Ιουνίου 2004- η τρίτη υπόθεση-το ίδιο Τμήμα Ελέγχου Δαπανών αρνείται να εκδώσει ένταλμα πληρωμής ύψους 66.000 ευρώ προς τη ΔΕΗ (από ένα συνολικό ποσό 300.000 ευρώ), η οποία είχε αναλάβει την αντικατάσταση λαμπτήρων στην πόλη, στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι αντιρρήσεις αναφέρονται στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν ο προϋπολογισμός και τα νόμιμα παραστατικά της συνεργασίας των δύο πλευρών. Τρεις ημέρες αργότερα, στις 28 Ιουνίου, εκδίδεται απόφαση δημάρχου, την οποία υπογράφει ο ίδιος ο κ. Κουράκης με την οποία «διατάσσεται το Τμήμα» να εκδώσει αμέσως τα εντάλματα πληρωμής, κρίνοντας ο ίδιος, παρά το γεγονός ότι τίθενται ζητήματα εφαρμογής του νόμου, ότι δεν απαιτούνται οι προϋποθέσεις που

ζητά η υπηρεσία! Η τέταρτη- ενδεικτική- υπόθεση που παρουσιάζουμε σήμερα αναφέρεται στη μελέτη της ΔΕΠΟΣ για την ανάπλαση της κεντρικής αγοράς τροφίμων, στις οδούς 1866, Κόσμων, Τσικριτζή, Καρτερού. Στις 9 Ιουνίου 2004 το Τμήμα Ελέγχου Δαπανών αρνείται να υπογράψει καθώς δεν υπάρχει νόμιμη σύμβαση, ούτε άλλα απαιτούμενα έγγραφα (έκθεση ανάληψης δαπάνης κ.ά.). Έτσι θεωρεί την δαπάνη μη νόμιμη. Αυθημερόν, το Τμήμα και πάλι... διατάσσεται να εκδώσει και να υπογράψει τα εντάλματα, για τα οποία δεν γίνεται πάντως αναφορά σε ποσό. Αυτές είναι μόνο 4 ενδεικτικές περιπτώσεις από την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων. Θα αναμένουμε πραγματικό έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης για να διαπιστωθούν αν υπάρχουν ανάλογοι χειρισμοί που είναι έξω από τη νομιμότητα ή τη νομιμοφάνεια».

Πλησίον δε του παραπάνω κειμένου, δημοσιεύθηκαν τα αναφερόμενα σε αυτό τέσσερα έγγραφα, με τα οποία το Τμήμα Ελέγχου Δαπανών του Δήμου εξέφραζε τις αντιρρήσεις του για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων δαπανών καθώς και τα υπ' αριθμ. 9195/7.4.2004, 23855/20.8.2004, 15397/9.6.2004 έγγραφα, που έφεραν τον τίτλο «αποφάσεις δημάρχου» και υπό τον τίτλο «ο αντιδήμαρχος οικονομικών», υπογράφονταν από τον τότε αντιδήμαρχο οικονομικών, Ιωάννη Μιχελογιαννάκη, αλλά και το με αριθμό 17525/28.6.2004 έγγραφο το οποίο, υπό τον τίτλο «ο Δήμαρχος Ηρακλείου», έφερε μία υπογραφή που εμφανίστηκε από τον συντάκτη του επίμαχου άρθρου ως υπογραφή του ενάγοντος και, κατά τον συγκεκριμένο χρόνο, Δήμαρχο της πόλης του Ηρακλείου, ενώ ο ίδιος, με την ένδικη αγωγή, διατείνεται ότι ουδέποτε έθεσε την υπογραφή του επί του συγκεκριμένου εγγράφου. Πράγματι, αμέσως μετά από την κυκλοφορία του ένδικου φύλλου της εφημερίδας «ΠΑΤΡΙΣ» και μάλιστα αυθημερόν, ο ενάγων απέστειλε προς τον διευθυντή αυτής, επιστολή με την οποία διαμαρτυρόταν για το εν λόγω δημοσίευμα, ισχυριζόμενος ότι το με αριθμό 17525/28.6.2004 έγγραφο που φέρεται ως «απόφαση δημάρχου» είναι παραποιημένο καθώς ο ίδιος ουδέποτε υπέγραψε αυτό ούτε και έδωσε εντολή με το αναφερόμενο σε αυτό περιεχόμενο, δίνοντας, ταυτόχρονα, εξηγήσεις για καθεμία από τις αναφερόμενες στο ένδικο δημοσίευμα υποθέσεις. Ομοίου δε περιεχομένου ήταν και το με αριθμό 48148/1.4.2013 έγγραφο του, που απευθύνεται προς τον εκδότη της ανωτέρω εφημερίδας. Γεγονός είναι πάντως, ότι με το σύνολο των ανωτέρω εγγράφων, που εκδόθηκαν από τη δημοτική αρχή, οι αρμόδιες υπηρεσίες διατάσσονταν ή εντέλλονταν, αντίστοιχα, να προβούν άμεσα στην έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών, παρά τις αντιρρήσεις που εξέφραζε η ως άνω αρμόδια προς τούτο υπηρεσία του Δήμου. Τούτο, εξάλλου, δεν αμφισβητείται από τον ενάγοντα. Άλλωστε, με αφορμή το περιεχόμενο του παραπάνω δημοσιεύματος

αλλά και την από 11.4.2013 έγγραφη γνωστοποίηση του ίδιου του ενάγοντος προς τον κ. Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Ηρακλείου, σχηματίσθηκε η με ΑΒΜ Α13/151 δικογραφία και, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση προκειμένου να διερευνηθεί το βάσιμο των καταγγελλομένων. Στο πλαίσιο αυτής έλαβε χώρα έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος στο Δήμο Ηρακλείου, από ελεγκτική ομάδα που συστάθηκε από αρμόδιους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών, από τον οποίο- όσον αφορά τα καταγγελλόμενα στο ένδικο δημοσίευμα- προέκυψαν τα εξής: «...1) δαπάνη που αφορά σε αποζημίωση σε αυθαίρετο κτίσμα το οποίο δεν διέθετε νόμιμη οικοδομική άδεια και ήταν κτισμένο σε κοινόχρηστο χώρο. Σύμφωνα με σχετικό έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Ηρακλείου από το έτος 2004 μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί χρηματικό ένταλμα για την αιτία αυτή, 2) δαπάνη που αφορά σε καταβολή υπερωριών και νυχτερινής εργασίας σε υπαλλήλους της Διεύθυνσης Καθαριότητας και τεχνικής υποστήριξης. Το χρηματικό ένταλμα 3681/10.8.04 εκδόθηκε στο σωστό ΚΑΕ και συνεπώς οι αντιρρήσεις του τμήματος ελέγχου δαπανών δεν ήταν βάσιμες, 3) έκδοση εντάλματος προς τη ΔΕΗ ποσού (65.000) euro για αντικατάσταση λαμπτήρων στην πόλη, χωρίς τα νόμιμα δικαιολογητικά. Εκδόθηκε το με αριθμό 3079/2004 ένταλμα πληρωμής για το οποίο διατυπώθηκαν αντιρρήσεις από το αρμόδιο τμήμα. Όμως, εφόσον ο προϋπολογισμός προβλέπεται στο σώμα της προγραμματικής σύμβασης, ορθώς εκδόθηκε το εν λόγω χρηματικό ένταλμα, 4) δαπάνη που αφορά στην καταβολή αμοιβής μελέτης στην ΔΕΠΟΣ για την ανάπλαση της κεντρικής αγοράς τροφίμων, χωρίς να υπάρχει νόμιμη σύμβαση, ούτε άλλα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Εκδόθηκε το με αριθμό 2785/14.6.04 χρηματικό ένταλμα, χωρίς όμως η έκθεση ανάληψης δαπάνης (1063/5.4.04) που είναι αναγκαίο δικαιολογητικό για την έκδοση του εντάλματος να προηγείται της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου (286/16.4.2003) με την οποία εγκρίθηκε η σύναψη της σύμβασης με τη ΔΕΠΟΣ ...», όπως τα ανωτέρω αναφέρονται στην από 19 Μαΐου 2014 υποβλητική αναφορά της κ. Εισαγγελέως Πρωτοδικών Ηρακλείου προς τον κ. Εισαγγελέα Εφετών Ανατολικής Κρήτης. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, πράγματι, υπήρξαν παρατυπίες σχετικά με τη διαδικασία, όσον αφορά ορισμένες δαπάνες του Δήμου. Η ευθύνη δε των προσώπων, που έδωσαν εντολή για να πραγματοποιηθούν οι συγκεκριμένες δαπάνες, δεν αναιρείται από το γεγονός ότι δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη καθόσον τούτο συνέβη, όπως αναφέρεται στην προαναφερόμενη υποβλητική αναφορά, αφενός μεν διότι δεν προέκυψε ότι εξαιτίας των ενεργειών αυτών προκλήθηκε ζημία στο Δήμο, ούτε και μπορεί να προσδιορισθεί το ύψος τυχόν ζημίας, αφετέρου δε

διότι λόγω παρόδου χρόνου μεγαλύτερου της πενταετίας, τυχόν πλημμεληματική φύσεως πράξεις έχουν υποπέσει σε παραγραφή. Πράγματι, με το παραπάνω δημοσίευμα, που συντάξε ο εναγόμενος δημοσιογράφος, κατηγορείται η δημοτική αρχή της πόλης του Ηρακλείου, και ειδικότερα, ο ενάγων, υπό την ιδιότητα του ως Δήμαρχος της πόλης του Ηρακλείου, κατά το χρονικό διάστημα πριν από τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και ο αρμόδιος αντιδήμαρχος οικονομικών, ότι, σε πολλές περιπτώσεις, ασκούσαν τα καθήκοντά τους εκτός των ορίων της χρηστής διοίκησης, καταργώντας κάθε έννοια νομιμότητας, δίνοντας εντολές σε Τμήματα του Δήμου να εκδίδουν εντάλματα πληρωμών, μολονότι οι αρμόδιες προς έγκριση αυτών υπηρεσίες εξέφραζαν αντιρρήσεις και μάλιστα αιτιολογημένες, ως προς τη νομιμότητα της έκδοσής τους. Προς επίρρωση δε των αναφερομένων σε αυτό, δημοσιεύτηκαν αυτούσια τόσο τα έγγραφα των Υπηρεσιών του Δήμου όσο κι εκείνα που πιτλοφορούνται ως «αποφάσεις δημάρχου» και έχουν το περιεχόμενο και τις υπογραφές που αναφέρονται παραπάνω. Τα όσα αναγράφονται στο κείμενο του δημοσιεύματος, στο μέτρο που αυτά αποτελούν γεγονότα, πράγματι αναφέρονται σχεδόν στο σύνολό τους στα επίμαχα έγγραφα και ταυτόχρονα γίνεται επικριτικός σχολιασμός που άπτεται της αδιαφάνειας στο οικονομικά του Δήμου και της παράκαμψης των νομίμων διαδικασιών ως προς την εκταμίευση χρηματικών ποσών εκ μέρους των εκπροσώπων της δημοτικής αρχής. Πλην, όμως, ο ενάγων, δίχως να αμφισβητεί την γνησιότητα του περιεχομένου των εγγράφων αυτών, ούτε και το γεγονός ότι αυτά εκδόθηκαν από τον Δήμο Ηρακλείου, συνομολογώντας, με τον τρόπο αυτό, την αλήθεια των όσων εκτίθενται στο επίμαχο δημοσίευμα, αρνείται ότι ο ίδιος έδωσε εντολή με τέτοιο περιεχόμενο καθώς και ότι η υπογραφή που υφίσταται επί του με αριθμό 17525/28.6.2004 εγγράφου είναι δική του. Πράγματι, και ο δικαστικός γραφολόγος, Μιχαήλ Γ. Περτσινάκης, καταλήγει «με πιθανότητα που εγγίζει τα όρια της βεβαιότητας», στην από 6 Μαΐου 2013 έκθεση γραφολογικής γνωμοδότησης του την οποία επικαλείται και προσκομίζει ο ενάγων, ότι στο ανωτέρω έγγραφο «... ο γραφέας του αναφερόμενου στην παράγραφο 2.2.1 επ. συγκριτικού υλικού, ο οποίος φέρεται πως είναι ο κ. Ιωάννης Κουράκης, δεν είναι ο γραφέας της υπογραφής, η οποία έχει τεθεί στο Αντίγραφο εγγράφου με ημερομηνία 28-6-2004 και τίτλο «ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ»». Εντούτοις, από κανένα στοιχείο δεν αποδείχτηκε ότι ο συντάκτης του ανωτέρω δημοσιεύματος τελούσε σε γνώση του γεγονότος αυτού, πολλώ δε μάλλον ότι ο ίδιος συμμετείχε στην νόθευση του ως άνω εγγράφου, που, κατά τα λεγόμενα του ενάγοντος, έλαβε χώρα με την απάλειψη της σφραγίδας του αρμόδιου αντιδημάρχου οικονομικών, Ιωάννη Μιχελογιαννάκη, γεγονός για το

οποίο, σύμφωνα με τα όσα ο ίδιος ο ενάγων κατέθεσε ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, δεν έχει υποβάλει μήνυση. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι ουδενός βαθμού δόλος μπορεί να καταλογισθεί στο πρόσωπό του, δεδομένου μάλιστα και ότι, όπως προεκτέθηκε, το επίδικο δημοσίευμα δεν απέκλινε ουσιωδώς από το περιεχόμενο των εγγράφων στα οποία στηρίχθηκε. Άλλωστε η εφημερίδα είναι ένα μέσο μαζικής ενημέρωσης, το οποίο απευθύνεται στον μέσο κοινό αναγνώστη και οι δημοσιογράφοι της, στο πλαίσιο άσκησης του λειτουργήματός τους, δεν θα μπορούσαν να περιοριστούν απλά και μόνο στη δημοσίευση των κειμένων των εγγράφων, καθώς αυτά δεν θα γίνονταν κατανοητά από τους αναγνώστες. Ούτε όμως, αμέλεια μπορεί να καταγνωσθεί στο πρόσωπο του εναγομένου καθώς είχε στα χέρια του τέσσερα έγγραφα που τιτλοφορούνταν ως «αποφάσεις δημάρχου» και τα οποία απαντούσαν, ουσιαστικά, σε έτερα έγγραφα τα οποία ρητώς απευθύνονταν προς τον δήμαρχο Ηρακλείου και ήταν εύλογο να θεωρήσει ως δεδομένο, όπως θα συνέβαινε σε κάθε αναγνώστη, ότι ο υπογράφων υπό τον τίτλο «ο δήμαρχος Ηρακλείου» δεν είναι άλλος παρά ο ενάγων και, κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, δήμαρχος Ηρακλείου. Άλλωστε δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη οποιουδήποτε στοιχείου, το οποίο θα έπρεπε να τον κάνει να αμφιβάλει περί της γνησιότητας της υφιστάμενης υπογραφής και να τον οδηγήσει σε περαιτέρω δημοσιογραφική έρευνα προς αναζήτηση της ταυτότητας του αληθινού συντάκτη του, ούτε βέβαια αρκεί προς θεμελίωση σχετικής υποχρέωσης το ότι η υπογραφή, τη γνησιότητα της οποίας αμφισβητεί ο ενάγων, ομοιάζει με εκείνες των λοιπών δημοσιευθέντων εγγράφων, που υπογράφει ο αντιδήμαρχος οικονομικών, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο ενάγων. Ενόψει των ανωτέρω και σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη που προηγήθηκε στην αρχή της παρούσας απόφασης, δεν πληρούται, εν προκειμένω, η υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος της συκοφαντικής δυσφήμισης. Ανεξαρτήτως, όμως, αυτού, οι ισχυρισμοί που διαλαμβάνονται στο επίμαχο δημοσίευμα είναι αντικειμενικώς ικανοί να προσβάλουν την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντος και την εν γένει προσωπικότητά του, γεγονός το οποίο γνώριζε ο εναγόμενος – συντάκτης, διαπράττοντας, κατά τα αναφερόμενα στην νομική σκέψη της παρούσας, το αδίκημα της απλής δυσφήμισης. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι εκείνο που, πράγματι, είναι ικανό να θίξει την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντος, είναι το περιεχόμενο των εγγράφων που δημοσιεύθηκαν, η αλήθεια και η γνησιότητα του οποίου δεν αμφισβητήθηκε από τον ενάγοντα, και ελάχιστη επιρροή ασκεί το εάν, πράγματι, η εν λόγω υπογραφή έχει τεθεί από τον ίδιο τον Δήμαρχο ή τον αρμόδιο αντιδήμαρχο, τον οποίο ο ίδιος ο Δήμαρχος έχει ορίσει και

στον οποίο έχει μεταβιβάσει συγκεκριμένες αρμοδιότητες (άρθρο 87 §§2 και 3 του Ν. 3463/2006 «Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»). Εντούτοις, από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι σκοπός του συντάκτη του δημοσιεύματος ήταν η προσβολή της τιμής και της αξιοπρέπειας του ενάγοντος αλλά αντιθέτως, πρόκειται για εκδήλωση που έλαβε χώρα αποκλειστικά από δικαιολογημένο ενδιαφέρον του εναγόμενου δημοσιογράφου, ως προσώπου που συνδέεται με τη λειτουργία του τύπου για τη δημοσίευση ειδήσεων και σχολίων σχετικών με τις πράξεις και τη συμπεριφορά φυσικού προσώπου που παρουσιάζει ενδιαφέρον για το κοινωνικό σύνολο, στο πλαίσιο της ελευθεροτυπίας και υπό τους περιορισμούς στους οποίους αυτή υπόκειται, κατά τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη που προηγήθηκε. Περαιτέρω, από το περιεχόμενο του επίμαχου άρθρου και τις περιστάσεις, υπό τις οποίες έλαβε χώρα, η ως άνω περιγραφόμενη συμπεριφορά του συντάκτη του, ούτε εξυβριστικός σκοπός θα μπορούσε να αποδοθεί στο επίδικο δημοσίευμα. Και τούτο διότι το περιεχόμενο αυτού δεν κατευθύνεται στην προσβολή της τιμής και της υπόληψης του ενάγοντος και της εν γένει προσωπικότητάς του, καθώς ούτε εκδηλώνει περιφρόνηση στο πρόσωπό του, ούτε και διακρίνεται σε αυτό η ύπαρξη του στοιχείου της επίγνωσης της ανακρίβειας και της κακόβουλης προαίρεσης του συντάκτη του, ο οποίος επεδίωκε, απλά και μόνο, να κοινοποιήσει στο αναγνωστικό κοινό, με έντονο ύφος και αποδοκιμαστικό τόνο, μέσα στα πλαίσια διαφύλαξης των δικαιωμάτων του και χωρίς να ξεπεράσει το αναγκαίο μέτρο έκφρασης, τις συγκεκριμένες ενέργειες των εκπροσώπων του Δήμου, μεταξύ των οποίων και του ενάγοντος, οι οποίες, όπως επίσης αποδείχθηκε, εκφεύγουν της νομιμότητας και των ορίων της χρηστής διοίκησης. Κατά συνέπεια, το επίμαχο άρθρο εμπίπτει, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, εντός των ορίων της προστασίας του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης, που περιλαμβάνει «την ελευθερία της γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών», και προβλέπεται στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, ως θεμέλιο κάθε δημοκρατικής κοινωνίας, ακόμη και κατά το τμήμα του, με το οποίο ασκείται οξεία κριτική στα εμπλεκόμενα πρόσωπα, τα οποία ασκούσαν έργα δημοσίου ενδιαφέροντος. Μοναδικός δε σκοπός δημοσίευσής ήταν να γνωστοποιηθεί στο αναγνωστικό κοινό ένα τόσο σοβαρό περιστατικό που αφορούσε τον τρόπο άσκησης της εξουσίας εκ μέρους των των εκπροσώπων της δημοτικής αρχής. Επιπροσθέτως, η ως άνω κριτική αξιολογείται από το Δικαστήριο θεμιτή, ενόψει της προαναφερθείσας ιδιότητας του ενάγοντος, κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, που αφορούσαν ζήτημα μείζονος ενδιαφέροντος και ειδικότερα, το ευαίσθητο ζήτημα της προστασίας της δημόσιας περιουσίας και της καταπολέμησης της διαφθοράς στο χώρο του δημόσιου

τομέα λαμβανομένης υπόψη και της γνωστής στο δικαστήριο από τα διδάγματα της κοινής πείρας «ευαισθησίας» της κοινής γνώμης για τα εν λόγω ζητήματα στην κατά το χρόνο του δημοσιεύματος δημοσιονομική συγκυρία που επιβάλλει αυξημένη ανοχή σε αιχμηρή δημόσια κριτική και στις συναπτόμενες με αυτή «ευαισθησίες» του τύπου. Η σύνταξη, επομένως, και το ύφος του δημοσιεύματος δεν υπερέβαινε το επιβαλλόμενο και αντικειμενικά αναγκαίο προς τούτο μέτρο για το δικαιολογημένο ενδιαφέρον της διαφύλαξης και προστασίας του δικαιώματος πληροφόρησης. Ενόψει των ανωτέρω, γενομένης δεκτής της ανωτέρω ένστασης του εναγομένου και απορριπτομένης της, εκ μέρους του ενάγοντος προβαλλόμενης, περί σκοπού εξύβρισης του επίμαχου δημοσιεύματος αντένστασης που βάλλει κατά της τελευταίας, θα πρέπει η αγωγή να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμη και να καταδικασθεί ο ενάγων λόγω της ήττας του στα δικαστικά έξοδα του εναγομένου, γενομένου δεκτού σχετικού αιτήματος του τελευταίου (άρθρο 176, 182 σε συνδυασμό προς 191 παρ. 2 ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδίκων κατά την προσήκουσα ειδική διαδικασία.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την αγωγή.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τον ενάγοντα στα δικαστικά έξοδα του εναγομένου, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων τριακοσίων (2.300) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στο Ηράκλειο στις 12 Οκτωβρίου 2016 και δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο Ηράκλειο στις 8 Νοεμβρίου 2016, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

15/11/16
Σταυρούλα Είρηνη

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Σταυρούλα Είρηνη